

N:o 51.

Af herr **Jonsson**, *om införande i stället för kommunal skogsaccis af vissa bestämmelser i förordningen angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.*

Då jag anser samma skäl, som vid nästföregående riksdag i Första Kammaren anfördes såväl vid remissen som vid afgörandet mot då framlagda förslag om ett interimistiskt införande af en kommunal skogsaccis, fortfarande gälla emot Kungl. Maj:ts nu framlagda proposition n:o 25, och då den mera fullständiga lösningen medelst en omtaxering af fastigheter, hvilken taxering eljest skall från och med 1908 fortfara att gälla i fem år, och införandet af beviljning för inkomst af skogsafverkning m. m. skulle medföra afsevärda kostnader och besvär, som utan olägenhet kunna undvikas, om en sådan lösning åtminstone framskjutes till året näst före det, då ny fastighetstaxering skall äga rum, har jag ansett mig böra framlägga förslag till en mera rättvis och enklare lösning af spørsmålet, än förutnämnda Kungl. Maj:ts förslag innebär.

De skäl, som legat till grund för vid olika tillfällen framställda förslag om ändrade bestämmelser rörande taxering af skog eller af inkomst däraf, äfvensom för Kungl. Maj:ts proposition i fråga, ha varit, dels att vid taxering af jordbruksfastighet hänsyn icke tagits till växande skogs afkastning eller värde, så att därför taxeringsvärdet å sådan fastighet ofta nog blifvit mycket för lågt, och dels att de kommuner, från hvars område virke i stor omfattning afverkats för att förädlas inom en helt annan

kommun, gått miste om kommunalskatt för den inkomst vederbörande försäljare eller afverkare däraf erhållit.

Om nu detta taxeringsvärde, såsom man förmenar, för en del fastigheter inom vissa län fortfarande är för lågt, så bör ju genom lämpliga ändringar i skattelagarne också åtgärden gå ut på att vinna rättelse af detta missförhållande. Och ehuru den slutliga ändringen i bevillningsförordningen eller i en lag för kommunalbeskattning bör gå ut på att, vid bestämmandet af taxeringsvärdet för jordbruksfastighet, icke annan hänsyn till växande skogsvärde än den, som kan härledas af tillgång på virke till husbehof, skall tagas, men all annan afverkning eller skogsförsäljning taxeras såsom inkomst, så anser jag dock af här anförda skäl, att en mindre omfattande ändamålsenlig ändring nu och tills vidare är tillräddig.

Det kan ju vara sannolikt, att jordbruksfastigheter till afsevärdt antal finnas, hvilkas taxeringsvärden, till följd af svårigheten att ens närmelsevis kunna värdera afkastningen af fastighetens skogsbestånd, äro alltför låga, lika väl som att för andra fastigheter detta taxeringsvärde dels motsvarar och dels öfverstiger det verkliga värdet. Reformen måste därför helt naturligt gå ut på, icke att utan hänsyn till hvad som är rätt eller orätt skära alla öfver en kam, utan på att de oriktigt gynnade skola likställas med de rättvist taxerade. Detta mål synes mig tills vidare endast och bäst kunna vinnas genom att ägare af jordbruksfastighet, i fråga om skogsafkastningen, taxeras för inkomst, när denna öfverstigit beräknade fem för hundra af fastighetens taxeringsvärde, således likställas med sådan fastighet, som användes för industriell drift. Fast det här gäller fastighet, för hvilken eljest sex för hundra beräknas, så synes man dock af praktiska skäl nu kunna nöja sig med förutnämnda fem. Då vidare taxeringen komme att gälla den inkomst, som återstode, sedan afverknings- och forslingskostnader afdragits från hvad för virket erhållits vid leveransplatsen, således virkesvärdet på rot eller hvad markens ägare erhållit för en upplåten afverkningsrätt, så synes först och främst icke något afdrag för det s. k. existensminimum här böra äga rum, och vidare kan skäl anföras för att dylik inkomst till mindre belopp än eljest stadgade 500 kronor blefve taxeringsbar, så snart den uppginge till exempelvis minst 100 kronor. På detta sätt finge man dels en enkel regulator för nu till äfventyrs befintliga oriktigheter samt rättelse i fråga om de staten och kommunen ditintills undandragna skatter, och dels komme man att därigenom vinna erfarenheter till nytta för en mera genomgående omläggning af skattelagstiftningen. I fråga åter om hvad jag vill kalla affärsmässig inkomst genom köp och

försäljning af ståndsskog eller genom från annans mark afverkad skog till förädling vid eget inom annan kommun beläget sågverk m. m., böra gifvet vis också bestämmelser införas af den innebörd, att den kommun, inom hvars område den eller de skogar, hvaraf vederbörande afverkningsrättsinnehafvare genom öfverlåtelse eller afverkning erhållit sin inkomst eller vinst, äro belägna, må kunna på taxeringen af dylik inkomst i flera fall än för närvarande debitera kommunalutskylder. Den inkomst, hvarom nu är fråga, kan naturligtvis först uppstå eller blifva taxeringsbar, sedan denna inkomst öfverstigit utgifterna för inköpet af ståndsskogen och eventuellt för afverkning och transport, där realiseringen skett, vare sig genom försäljning af sådant virke eller virket af afverkaren förädlas inom annan kommun, i hvilket fall värdesättningen bör ske på basis af det pris, som allmännast gäller inom afverkningsorten.

Af hvad här ofvan anförts hoppas jag framgår, hvilka ändringar eller tillägg i bevillningsförordningen böra följa för syftemålets vinnande, men innan jag vidare söker gifva form däråt eller förslag därom några ord om de svårigheter, som icke sällan framförts emot tillämpningen af bevillning för inkomst af skogsbruk eller virkesförsäljning.

Det är till och med möjligt, att dessa förmenta svårigheter varit en medverkande orsak till förslagen om särskildt taxeringsår, taxeringsmyndighet och öfriga förfaringar för den kommunala skogsaccisen, och dock torde knappast någon enskild näringsgren ligga så öppen för kontroll af en därför intresserad allmänhet som öfverlåtelse af afverkningsrätt till och afverkning af skog. Därför synes det mig, att dessa invändningar sakna verklig betydelse, och detta så mycket mer som en betydlig och framför allt viktig del af inkomsten i fråga nu skulle falla under deklara-tionsplikten, hvilken för öfrigt kan vidare utsträckas. Då vidare hvarje ordnad bokföring bör ha sitt konto för hvar afverkningsrätt eller skogsfastighet, som debiteras och krediteras för utgift och inkomst, kan icke heller för en stor sågverksaffär svårighet möta för en dylik deklarerings. Då således enligt min mening taxering till bevillning för inkomst af skogsbruk eller försäljning af skog kan lika väl och lätt tillämpas som till den föreslagna accisen, men då denna icke är afsedd att skipa rättvisa, där sådant behöfs, utan går ut lika öfver de oskyldige och skyldige, och då det alltid måste vara en betänkelig sak att genom en lagstiftning söka afhjälpa vissa oegentligheter med att samtidigt skapa flera nya, och då vidare ett dylikt, provisoriskt afsedt, beskattningssätt genom den form, hvori det skall antagas, måste befarias komma att blifva permanent samt dessutom en mängd skatt-

skyldige tvunges att afge två olika deklARATIONER och öfvervaka hvad tvenne sidoordnade taxeringsmyndigheter uppskatta dem till, så borde, synes mig, valet emellan de två förslagen falla sig ganska lätt.

En jämförelse åter emellan de uppskattade inkomstbelopp, som kunna väntas framgå af å ena sidan taxering till inkomstbevillning och å andra sidan skogsaccis, kan med säkerhet antagas utfalla till fördel för eller med större belopp för den senare. Men detta uppväges å andra sidan dels däraf, att i förra fallet en ökad bevillning af staten erhålles, och dels däraf att kommunen erhåller långt större bidrag efter 100 kronors inkomst till bevillning än till skogsaccis, och ännu större betydelse har den omständigheten, att de kommuner, hvilkas skattskyldige äro ytterst hårdt betungade och i främsta rummet behöfva lindring, med all sannolikhet komma att i långt högre grad erhålla en sådan i form af minskad utdebitering på ökad fyrktal än genom skogsaccisen. Om vi t. ex. taga en dylik i skogsbygden belägen kommun, i hvilken kommunalutskylderna för år 1906 utgjorde 14 kronor per bevillningskrona, och antaga, att å ena sidan i skogsaccis på uppskattade 35,000 kronor — hälften af det belopp, hvarå hela fyrktalet grundats inom t. ex. Linsellskommunen — erhöles 700 kronor, men att å andra sidan den till bevillning uppskattade nya inkomsten blott utgjorde hälften eller 17,500 kronor, således 175 bevillningskronor eller 1,750 nytillkomna fyrkar att lägga till de förutvarande 7,021, och delar $1,750 + 7,021 = 8,771$ uti utdebiterade 9,829 kronor 40 öre, så erhållas 110 hela öre per fyrk, och då 110 öre gånger 1,750 fyrk gör 1,925 kronor, blir detta belopp alltså det bidrag, kommunen då hade erhållit af det nya skatteobjektet i stället för 700 kronor i skogsaccis. Hade däremot de kommunala utskylderna stannat vid 4 à 5 kronor i denna kommun i stället för 14 per bevillningskrona, skulle skogsaccisen ha gifvit mer än inkomsten af det ökade fyrktalet, således en större fördel, där den mindre behöfs.

Ehuru det utskott, till hvilket motionen remitteras, bäst är i tillfälle att med ledning af ofvanstående gifva form åt de tillägg, som för syftmålets vinnande erfordras, har jag dock ansett mig pliktig att framlägga förslag till dessa ändringar eller tillägg i bevillningsförordningen.

Sålunda synes för undanröjande af den motsägelse, som eljest skulle framträda emellan bestämmelserna om bevillning för fastighet och bevillning för inkomst, ett tillägg i dylikt syfte böra göras i 1 §. Vidare bör tillägg ske i 8 § af det innehåll, att afverkning af skog för annat än husbehof eller försäljning af skog blir taxeringsbar. Så ock i 10 § af innebörd, att, när ägaren af en jordbruksfastighet därå afverkat skog eller upp-

låt it afverkningsrätt till skog, han då från den erhållna inkomsten får draga utaf ett belopp af fem för hundra af den fastighetens taxeringsvärde. Och då en dylik inkomst beskattas på den grund, att taxeringsvärdet å fastigheten varit för lågt åsatt, vare sig detta framgått af en kontinuerligt eller för flera år på en gång uttagen afkastning af skogen, så bör i dylikt fall icke afdrag för existensminimum äga rum samt äfven inkomsten vara taxeringsbar, så snart den uppnår t. ex. 100 kronor, hvadan tvenne tillägg i detta syfte böra göras i 11 §. I § 12 måste tvenne tillägg göras därom, att den taxering af olika inkomst, hvarom här är fråga, alltid skall ske å den ort, där den anses hafva erhållits. Väl kan det ock sättas i fråga, om det icke vore skäl i att genom ett tillägg i § 14 mom. e vid slutet af första stycket vidga den obligatoriska skyldigheten att deklarerå för sådan inkomst, hvarom här är fråga, men då alla aktiebolag redan ha sådan, så bör man, synes det mig, till en början åtminstone kunna nöja sig med att för öfriga skyldighet att på anmaning deklarerå nu finnes.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, i stället för den af Kungl. Maj:t i proposition n:o 25 föreslagna kommunala skogsaccis, ville besluta, att i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst nedanstående tillägg införas, nämligen i § 1 efter första styckets slut — samt i vissa här nedan i §§ 8, 10, 11 och 12 angifna fall äfven efter uppskattad inkomst.

I § 8 2 mom. 1:o) efter: »af bergsbruk — — — — — eget jordbruks produkter»; skogsafverkning för annat ändamål än till eget husbehof, upplåtelse af rätt till skogsafverkning eller handel med sådan rättighet; »penningrörelse — — — — — näring».

I § 10 2 mom. 2:o) — a), »för det — — — — — sägs»; gällande ock enahanda afdrag med fem för hundra af taxeringsvärdet å den jordbruksfastighet, hvarå ägaren afverkat eller till annan upplåt it afverkningsrätt till skog i hvad den inkomst beträffar, som därigenom åtnjutits af fastighetsägaren.

I § 11 1 mom. »Bevillning — — — — — 500 kronor»; dock att bevillning för inkomst, som af

markens ägare åtnjutits för därå afverkad eller till annan upplåten rätt till afverkning af skog, alltid äger rum, så snart den inkomsten uppgår till 100 kronor.

»Hafva — — — — — bevilning.»

»Det belopp — — — — — kronor.»

»Befrielse från — — — — — för inkomst af å egen mark afverkad — eller därå till annan upplåten rätt till afverkning af skog eller för inkomst, »som beskattas i — — — — — bolag.»

I § 12 »c) »bolag — — — — — själfständigt sätt» — hvartill räknas skogsafverkning å egen eller annans mark — »eller i — — — — — styrelse.»

»d) »handlande — — — — — mantalsskrifva» — dock att inkomst af skogsafverkning eller för upplåten afverkningsrätt till skog eller af handel med sådan rättighet taxeras inom den ort, där afverkningen skett eller skogen är belägen.

Skulle nu, såsom jag hoppas, detta förslag, med eller utan ändring af ordalagen, vinna vederbörande utskotts godkännande och Riksdagens bifall, så torde själfallet utskottet sedan böra taga under ompröfning, om icke för erfarenhetsändamål uti formuläret till taxeringslängd öfver inkomst, ofvan kolumnen för anteckningar, en anvisning borde införas om att i kolumnen skall särskildt antecknas den inkomst, fastighetsägare haft af eget skogsbruk, äfvensom att, därest en förändring i t. ex. §§ 4 och 7 uti förordningen om inkomstskatt anses lämplig eller nödig, inkomma med förslag därom till Riksdagen.

Stockholm den 16 februari 1909.

Olof Jonsson.